

اگر
پزشکیان
نبود

زنگنه

شهریور ۱۴۰۴
هفته دولت
ویژه نامه

دیگر احساس بی صدایی نمی کنند

انتخاب پزشکیان نقطه عطف در مناسبات اجتماعی بود

روح الله ساعی

[جامعه شناس و فعال اجتماعی]

همچنین باید به نگاه پزشکیان در بهره گیری از دانش و ظرفیت های علمی کشور اشاره کرد. او معتقد است اتکای صرف به منابع طبیعی، ایران را آسیب پذیر می کند و تنها راه برون رفت پایدار، تبدیل سرمایه علمی به سرمایه ملی است. تأکید بر پژوهش های کاربردی، حمایت از دانشگاه ها و به کارگیری نخبگان در تصمیم گیری های کلان، از جمله سیاست هایی است که در بلندمدت می تواند آثار عمیق بر توسعه بر جای بگذارد. استمرار این مسیر، ایران را قادر می سازد با تکیه بر دانش بومی، در اقتصاد مقاوم تر شود و در سیاست خارجی دست برتر بیابد.

جامعه ایران البته همچنان متکثر است؛ تنوع قومی، زبانی و مذهبی از ویژگی های تاریخی این سرزمین به شمار می رود. یکی از پیام های مهم ریاست جمهوری پزشکیان، همین بود که می توان در عین تفاوت ها، بر وفاق و وحدت ملی تأکید کرد. اشاره های او به لزوم احترام به فرهنگ ها و زبان های مختلف و در عین حال برجسته کردن هویت مشترک ایرانی، پیام همزیستی را به سطح گفتمان رسمی آورد.

یک سال اول دولت نشان داد هرچند مشکلات، عمیق و ریشه دارند، اما امکان شکل گیری زبان جدیدی در سیاست وجود دارد. این زبان در اقتصاد بر واقعیت سخت ناترازی ها تأکید، اما مردم را به مشارکت دعوت می کند؛ در سیاست خارجی بر تعامل و عقلانیت پای می فشارد و در امنیت، از جمله در جنگ تحمیلی ۱۲ روزه، هم اقتدار نشان می دهد و هم آرامش اجتماعی را حفظ می کند. در سطح نهادی نیز بر همکاری و وحدت میان قوای مختلف تأکید دارد.

ریاست جمهوری مسعود پزشکیان تاکنون نشان داده است حتی در شرایط دشوار، می توان با ترکیب عقلانیت، عدالت خواهی، توجه به تنوع اجتماعی، اولویت بخشی به آموزش، بهره گیری از دانش و همکاری نهادی، مسیری متفاوت گشود. تجربه یک ساله گذشته یادآور شد امید اجتماعی اگر به درستی مدیریت شود، می تواند به اعتماد و اصلاحات پایدار بینجامد. آینده هنوز پر از چالش است، اما انتخاب پزشکیان راهی تازه گشوده که در آن عقلانیت و وحدت جایگزین شعارهای تکراری شده است و همین تغییر، چشم انداز پیش روی ایران را امیدوارکننده تر می کند. >

مهم ترین آزمون
دولت تازه کار، بحران
امنیتی بزرگ یعنی
جنگ تحمیلی ۱۲ روزه
رژیم صهیونیستی
علیه ایران بود. در
این بزنگاه حساس،
پزشکیان نشان داد
مدیریت بحران صرفاً
به معنای تصمیم
نظامی نیست، بلکه
شامل مدیریت جامعه
و افکار عمومی نیز
می شود

ایران در سال های اخیر در میانه بحران های اقتصادی و اجتماعی بیش از هر زمان دیگری نیازمند مدیریتی بود که هم صدای مردم و هم توانایی عبور دادن کشور از دشواری ها را داشته باشد. انتخاب دکتر مسعود پزشکیان به ریاست جمهوری، نه فقط یک رویداد سیاسی، بلکه نقطه عطفی در جامعه شناختی بود. او با سابقه پزشکی و نمایندگی مردم، با زندگی ساده و سخنان صریح و با ترکیب تجربه مدیریتی و تعلق اجتماعی، توانست بخشی از جامعه را که احساس بی صدایی می کردند، امیدوار کند. پرسش اینجاست که اگر او رئیس جمهور نمی شد، ایران چه مسیری را طی می کرد؟ پزشکیان بیش از آنکه صرفاً به عنوان نماینده یک قوم یا منطقه مطرح باشد، خود را نماد عدالت و اصلاحات معرفی کرد. این ویژگی به او امکان داد در سال اول ریاست جمهوری، انرژی سیاسی اش را به سمت مسائل کلان اقتصاد و سیاست خارجی معطوف کند. در حوزه اقتصادی، مهم ترین چالش همان ناترازی های ساختاری بوده؛ بویژه در بخش انرژی که سال ها انباشته شده است. کسری میان مصرف و تولید، وابستگی بالا به نفت و فرسودگی شبکه ها، دولت را با دشواری بزرگی روبه رو کرد. پزشکیان کوشید این مسأله را نه صرفاً فنی که به زبان اجتماعی توضیح دهد و از مردم بخواهد با اصلاح الگوی مصرف همراهی کنند؛ پیامی که اگر او نبود، احتمالاً کمتر شنیده می شد. در سیاست خارجی، دولت پزشکیان با رویکردی متوازن تلاش کرد هم از تنش های پرهزینه دوری و هم جایگاه منطقه ای ایران را تثبیت کند. پرونده دالان زنگرور میان ارمنستان و جمهوری آذربایجان یکی از نمونه های برجسته بود. موضع ایران در این موضوع روشن شد: احترام به تمامیت ارضی ارمنستان و مخالفت با تغییرات اجباری مرزی. این سیاست نشانه ای از عقلانیت و نگاه راهبردی بود؛ زیرا مانع شد ایران درگیر رقابت های پرمخاطره شود و همزمان پیام توازن و احترام به قواعد بین المللی را به جهان مخابره کرد. در کنار آن، پیگیری روابط نزدیک تر با همسایگان و بازیگران جهانی برای جامعه داخلی، نشانه ای از امکان ثبات و تعامل بود.

اما مهم ترین آزمون دولت تازه کار، بحران امنیتی بزرگ یعنی جنگ تحمیلی ۱۲ روزه رژیم صهیونیستی علیه ایران بود. در این بزنگاه حساس، پزشکیان نشان داد مدیریت بحران صرفاً به معنای تصمیم نظامی نیست، بلکه شامل مدیریت جامعه و افکار عمومی نیز می شود. او از یک سو با هماهنگی کامل نهادهای نظامی، پاسخ قاطع به تهدیدها داد و از سوی دیگر با گفتار آرام بخش و تأکید بر وحدت ملی، مانع شد جامعه به ورطه اضطراب و واگرایی فروغلتد. این ترکیب عقلانیت و اقتدار، نمونه ای از مدیریت توأمان «سخت» و «نرم» بود که کشور را از آسیب های اجتماعی ناشی از جنگ حفظ کرد.

پزشکیان در همین دوران بنابر رابطه نزدیک و مثبت با رهبری نظام کوشید هماهنگی میان سه قوه را افزایش دهد. او بارها تأکید کرد حل مشکلات بزرگ اقتصادی و اجتماعی بدون همکاری دولت، مجلس و قوه قضائیه ممکن نیست. این رویکرد از منظر جامعه شناسی سیاسی تلاشی برای کاهش اصطکاک های درون حکومتی و تقویت اعتماد عمومی به کارآمدی ساختار قدرت بود. از دیگر حوزه هایی که در سال اول ریاست جمهوری پزشکیان توجه ویژه ای یافت، مسأله آموزش و آموزش و پرورش بود. او تصریح کرد، توسعه پایدار از مسیر تربیت نسل آگاه، مسئول و خلاق می گذرد. دولت در این زمینه با ارتقای منزلت معلمان، بازنگری در محتوای درسی و توجه به عدالت آموزشی، کوشید بخشی از اعتماد از دست رفته جامعه فرهنگی را بازگرداند. نگاه پزشکیان به آموزش، نه نهادی صرفاً خدماتی که زیربنای توسعه فرهنگی، اقتصادی و سیاسی کشور است؛ زیرا جامعه ای که سرمایه انسانی توانمند پرورش دهد، در عرصه های دیگر نیز پیشرفت می کند. اگر این مسیر تداوم یابد، می تواند بنیانی محکم برای تقویت انسجام اجتماعی و افزایش توان رقابتی ایران در سطح منطقه و جهان باشد.

